

Životné jubileum akademika Bohuslava Cambela

29. októbra 1979 oslávil akademik SAV a člen korešpondent ČSAV Bohuslav Cambel významné životné jubileum — šesťdesiate narodeniny.

Činnosť jubilanta je taká rozsiahla a všestranná, že v krátkom článku nemožno ani len vymenovať všetky úlohy, ktoré mu naša spoločnosť od roku 1945 dodnes uložila a ktoré mimoriadne úspešne splnil.

Akademik B. Cambel je známy mimoriadnym pracovným zápalom a obdivuhodnou schopnosťou riešiť aj najzložitejšie aktuálne problémy. Je jednou z osobností, čo sa bez ohľadu na prekáž-

ky a neraz aj na úkor vlastnej rodiny a voľného času plne sústreďujú na vytváranie hodnôt značiacich vedecký a spoločenský pokrok.

Jubilant vykonával takmer všetky významné akademické, stranícke a spoločenské funkcie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského, v Slovenskej akadémii vied a v iných inštitúciách. Je dobre známy i za hranicami našej vlasti, najmä v Sovietskom zväze. Doteraz aktívne pracuje v rozličných celoštátnych i v zahraničných geologických, ale najmä v geochemických orgánoch.

B. Cambel je rodákom zo Slovenskej Lupče. Po maturite na Gymnáziu v Banskej Bystrici študoval v rokoch 1939—1945 na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity. Orientoval sa najmä na mineralógiu a petrografiю a roku 1948 získal doktorát prírodných vied. Roku 1945 vstúpil do KSČ a začal sa výrazne spoločensky angažovať.

Ešte počas štúdií sa roku 1943 stal asistentom na Mineralogicko-geografickom ústave Prírodovedeckej fakulty Slovenskej univerzity.

Roku 1952 sa stal zástupcom docenta na Fakulte geologicko-petrografických vied Univerzity Komenského a vedúcim katedry nerastných surovín a geochemie, ktorú viedol jedenásť rokov. O rok neskôr sa stal docentom a roku 1957 ho vymenovali za riadneho profesora geochemie. Katedra sa pod jeho vedením premenila na významné geochemické pracovisko. V tom období bol jubilant prodekanom (1952—1953), prorektorom UK (1953—1957), dekanom (1959—1961), ako aj riaditeľom Vedeckovýskumného ústavu Geologicko-geografickej, neskôr

Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského.

Ako úspešného vedca a skúseného organizátora poverili jubilanta vybudovať Geologický ústav SAV. Cieľavedomým úsilím sa mu podarilo z malého geologického laboratória vytvoriť ústav, ktorý si výsledkami bádania získal autoritu a prestíž nielen v československej geológii, lež aj v zahraničí.

V rokoch 1966—1969 pôsobil B. Cambel opätovne na Univerzite Komenského a bol jej rektorom. V tom čase sa postavenie univerzity upevnilo v domacom i zahraničnom meradle.

V ostatných pätnástich či dvadsiatich rokoch sa akademik B. Cambel výrazne zameriaval na geochémiu, ktorá sa najmä zásluhou sovietskych akademikov Vernadského a Fersmana rozvinula po 2. svetovej vojne.

Od roku 1969, keď vznikol aj samostatný študijný odbor geochémie, viedol akademik B. Cambel Katedru geochémie Prírodovedeckej fakulty UK. Počas desiatich rokov pripravila katedra vyše 60 geochemikov, takmer 30 doktorov prírodných vied a vyše 15 kandidátov vied. Títo odborníci dnes pôsobia v rozličných ústavoch a inštitúciách a významne pomáhajú riešiť aktuálne teoretické i praktické otázky geochémie.

Akademik B. Cambel je príkladne aktívnym vedeckým pracovníkom a organizátorom vedeckej činnosti PFUK a SAV. Sám a s inými autormi publikoval vyše 170 vedeckých prác. Veľkou bádateľskou hodnotou sa vyznačuje súbor publikácií o oblasti Malých Karpát, za ktorý bol jubilant odmenený roku 1975 Národnou cenou Slovenskej socialistickej republiky. Osobitného ocenenia doma i v zahraničí sa dostalo súboru štyroch monografií (spoluautor J. Jarkovský), za ktoré sa akademik B. Cambel stal roku 1979 laureátom Štátnej ceny Klementa Gottwalda. V ostatných rokoch sa jubilant so svojimi spolupracovníkmi sústredil na výskum metabazitov Západných Karpát.

Osobitne treba vyzdvihnúť aj organizačné zásluhy akademika B. Cambela. Dlhé roky je aktívnym organizátorom Karpatsko-balkánskej geologickej asociá-

cie a predsedom jej mineralogicko-geochemickej sekcie za ČSSR. Organizuje a zabezpečuje dvojstranné dohody medzi geologickými ústavmi ČSSR a ZSSR, PLR, MLR a i.

Výsledkom vedeckej a organizačnej práce akademika B. Cambela je aj primerané spoločenské ocenenie. Roku 1964 bol jubilant zvolený za člena korešpondenta SAV, roku 1968 za člena korešpondenta ČSAV a roku 1972 ho vymenovali za akademika SAV. Univerzita Martina Luthera v Halle mu roku 1967 udelila pamätnú medailu a Všeľvazová mineralogická spoločnosť Sovietskeho zväzu ho vymenovala za svojho čestného člena. Roku 1968 Univerzita Tarasa Ševčenka v Kyjeve udelila jubilantovi čestný doktorát. Pri 50. výročí vzniku ČSR bol akademik B. Cambel vyznamenaný Radom práce a Pamätnou medailou Národného frontu. Je nositeľom medaily Víťazného februára.

Akademik B. Cambel významne prispel do pokladnice úspechov československej geológie a v geochémii sa stal osobnosťou uznávanou doma i vo svete. Je hlavným predstaviteľom našej geochemickej školy, ktorá má v našej socialistickej vede trvalé miesto.

Nám ako rovesníkom a spolupracovníkom akademika B. Cambela, ale osobitne mladšej generácii je jubilant príkladom a svetlým vzorom. Jeho optimizmus a elán boli a sú hnacím motorom pre celé pracovné kolektívy. Citlivým prístupom k spolupracovníkom, kolegom, podriadeným, študentom i k celému svojmu okoliu bol akademik B. Cambel neraz zjednocujúcim činiteľom, a to nielen na doterajších pracoviskách, ale aj v širokých odborných geologických kruhoch.

V mene spolupracovníkov, absolventov a študentov Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského, ako aj celej československej geologickej verejnosti ďakujeme akademikovi B. Cambelovi za záslužnú prácu a vynaložené úsilie a do ďalších rokov mu želáme pevné zdravie, nové tvorivé úspechy, spokojnosť v práci i v osobnom živote.

Ad multos annos!

Ján Jarkovský